

EUROPA-
KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 5.3.2025
COM(2025) 88 final

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET,
DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG
REGIONSUDVALGET**

om en handlingsplan for grundlæggende færdigheder

Handlingsplan for grundlæggende færdigheder

1. Årsagerne til handling

Europas konkurrenceevne og sociale samhørighed hviler på et fundament af stærke grundlæggende færdigheder. Grundlæggende færdigheder understøtter andre kompetencer såsom kreativitet og kritisk tænkning samt efteruddannelse, opkvalificering og omskoling af voksne. De grundlæggende færdigheder er afgørende for at kunne skabe innovation og for at kunne generere ny viden og tilpasse den til et miljø i forandring. Færdigheder i læsning, talforståelse og naturvidenskab¹ samt digitale færdigheder og medborgerskabsfærdigheder er afgørende for, at en person kan udvikle sig som individ, navigere i hverdagens kompleksitet og et arbejdsmarked i hastig forandring samt deltage fuldt ud i samfundet, det demokratiske liv og økonomien. Grundlæggende færdigheder danner grundlaget for, at enkeltpersoner kan blive uafhængige, bedre informerede og forberedte, engagerede og aktive borgere, som kan bidrage til at beskytte demokratiet og de grundlæggende værdier i en situation med stigende politisk polarisering, udhulet tillid til institutioner og tiltagende informationsmanipulation. Manglende grundlæggende færdigheder er ikke kun et tab for den enkelte, men for vores europæiske samfund.

Alt for mange EU-lande har i årtier kæmpet med, at niveauet for elevernes grundlæggende færdigheder falder. Ca. en ud af tre 15-årige har svært ved at forstå og anvende matematik i hverdagssituationer og læringsmiljøer, og en ud af fire kan ikke forstå grundlæggende tekster eller anvende simpel videnskabelig viden². Sammenlignet med Canada, Japan, Det Forenede Kongerige og USA har EU en lavere andel, der præsterer i top inden for læsning og naturvidenskab og den næstlaveste andel inden for matematik, og det truer i alvorlig grad EU's innovationskapacitet og konkurrenceevne på lang sigt. Problemerne starter tidligt, hvor et for stort antal elever i grundskolen har svært ved at følge med, og for få præsterer højt i læsning, matematik og naturvidenskab³. Hele 43 % af eleverne i ottende klasse klarer sig dårligt med hensyn til grundlæggende digitale færdigheder⁴, og i de fleste lande ses et fald eller ingen forbedring i forhold til tidligere år. I en global sammenligning ligger EU et godt stykke efter de asiatiske økonomier, der klarer sig bedst. Desuden registrerede flere EU-lande en nedgang i niveauet i samfundskundskab blandt eleverne i ottende klasse fra 2016 til 2022⁵.

Utilstrækkelige grundlæggende færdigheder på erhvervsuddannelserne og blandt voksne er lige så bekymrende. Forskellen mellem elever på erhvervsuddannelser og på gymnasialt niveau er tydelig inden for matematik og læsning. Det øger den vedvarende mangel på kvalificerede færdiguddannede fra erhvervsuddannelserne inden for visse STEM-erhverv. En ud af fem voksne i den erhvervsaktive alder i EU har svært ved at læse og skrive, og niveauforskellen med hensyn til grundlæggende færdigheder mellem de voksne, der ligger i top og bund, er blevet større inden for de enkelte lande⁶. Selv om 90 % af alle job som minimum kræver grundlæggende digitale færdigheder, har kun 56 % af EU's voksne befolkning et

---

¹ Som målt i regi af OECD's program for international elevevaluering (PISA).

² OECD (2023), PISA 2022 Results (Volume I), The State of Learning and Equity in Education, PISA, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/53f23881-en>.

³ IEA (2023), Trends in International Mathematics and Science Study, IEA (2021), Progress in International Reading Literacy Study.

⁴ IEA (2023), International Computer and Information Literacy Study.

⁵ IEA (2022), International Civic and Citizenship Education Study.

⁶ OECD (2024), Do Adults Have the Skills They Need to Thrive in a Changing World?, Survey of Adult Skills 2023, OECD Skills Studies, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/b263dc5d-en>.

tilsvarende niveau af digitale færdigheder eller derover⁷, og det er væsentligt under målet for 2030 på 80 %⁸.

Medlemsstaterne er nødt til at træffe hasteforanstaltninger for at afhjælpe manglen på grundlæggende færdigheder. I 2024 vedtog Rådet i forbindelse med det europæiske semester landespecifikke henstillinger til 15 EU-medlemsstater for at forbedre niveauet for grundlæggende færdigheder. Handlingsplanen er udarbejdet som et svar på nedgangen inden for grundlæggende færdigheder blandt elever og voksne lærende og på opfordringerne til at lægge større vægt på grundlæggende færdigheder som fremsat i rapporterne fra Mario Draghi og Enrico Letta^{9,10}, som understreger behovet for at fokusere på alle uddannelsestrin og alle generationer, også på grund af den aftagende arbejdsstyrke som følge af demografiske tendenser.

Handlingsplanen er et centralt initiativ under færdighedsunionen, som supplerer den strategiske plan for STEM-uddannelser. Den indeholder forslag til konkrete tiltag på kort til mellemlang sigt for EU og medlemsstaterne med henblik på at finde løsninger, der kan forbedre de grundlæggende færdigheder og fremme topkvalitet, lige fra den tidlige barndom til skoleuddannelse og voksenuddannelse.

2. De grundlæggende færdigheder

Læse- og skrivefærdigheder	Evnen til at forstå, bruge, evaluere og fremsætte mundtlige og skriftlige overvejelser ved hjælp af visuelle, lydmæssige og digitale materialer på tværs af discipliner og sammenhænge.
Matematik	Evnen til at ræsonnere matematisk og til at formulere, bruge og fortolke matematik til at løse problemer i virkelige situationer og foretage velbegrundede vurderinger og datafunderede beslutninger.
Naturvidenskab	Evnen til at engagere sig i naturvidenskabelige spørgsmål og idéer som et reflekterende individ. Det kræver færdigheder såsom at kunne forklare fænomener videnskabeligt, evaluere og udforme videnskabelige undersøgelser og fortolke data og beviser.
Digital forståelse	Et selvstændigt, kritisk og ansvarligt engagement i digitale teknologier med henblik på læring, arbejde og deltagelse i samfundet. Dette omfatter informationskendskab, kommunikation, mediekendskab, skabelse af digitalt indhold, onlinesikkerhed og digital trivsel.
Medborgerskab	Evnen til at handle ansvarligt og deltage fuldt ud i samfundslivet baseret på en forståelse af sociale, økonomiske, juridiske og politiske strukturer. Det kræver forståelse for og evnen til at vurdere samfundsmæssige og demokratiske begreber, institutioner og processer, herunder demokrati, mediekendskab, kriseberedskab og respekt for andre samt ytringsfrihed.

⁷ Eurostat 2023.

⁸ Politikprogrammet for det digitale årti.

⁹ The Draghi report (2024): A competitiveness strategy for Europe.

¹⁰ The Letta report (2024): Much more than a market – Speed, Security, Solidarity Empowering the Single Market to deliver a sustainable future and prosperity for all EU Citizens.

Kilde: OECD: PISA 2022 Assessment and Analytical Framework, PISA 2018 Assessment and Analytical Framework og PISA 2015 Assessment and Analytical Framework (læse- og skrivefærdigheder, matematik og naturvidenskab), Rådets henstilling fra 2018 om nøglekompetencer for livslang læring (for det digitale område og medborgerskab), IEA (2023), International Computer and Information Literacy Study (for det digitale område), IEA (2022), International Civic and Citizenship Education Study (for medborgerskab).

Grundlæggende færdigheder er grundlaget for nøglekompetencerne for livslang læring¹¹.

At højne de generelle grundlæggende færdighedsniveauer handler både om at forbedre topresultaterne og om at sikre, at alle lærende, herunder dem med handicap og fra dårligt stillede miljøer, forlader skolen med tilstrækkelige grundlæggende færdigheder, og at voksne opnår et passende færdighedsniveau.

Læse- og skrivefærdigheder er grundlæggende for al læring. Den tidlige sprogudvikling er i høj grad afgørende for den fremtidige læseevne, men flere og flere børn starter i skole med begrænsede færdigheder på modersmålet eller på undervisningssproget. Læsning skifter fra de traditionelle papirbaserede, lange tekster til digitalt, afkortet indhold, og det mindsker læsernes opmærksomhedsspændvidde. Uddannelsessystemerne skal have fokus på, hvordan forskellige medier påvirker udviklingen af læse- og skrivefærdigheder, og samtidig skal de aktivt fremme tilegnelse af mere komplekse tekster for derigennem at fremme læse- og skrivefærdigheder.

Matematiske færdigheder er afgørende i hverdagen i vores teknologirige verden. De er grundlaget for logisk og abstrakt tænkning. Denne type færdigheder, herunder finansiell forståelse, sætter den enkelte person i stand til at træffe informerede beslutninger baseret på data og hjælper dem med at udvikle en kalkuleret tilgang til risikotagning, og færdighederne sætter borgerne i stand til at træffe velinformerede finansielle beslutninger gennem hele livet og forbedrer samtidig deres udsigter på arbejdsmarkedet. Et lavt færdighedsniveau kan resultere i lav søgning mod studier og karrierer inden for STEM-fagene. Udviklingen inden for teknologi, uddannelsesforskning og samfundsmæssige behov har bevirket et større fokus på de lærendes problemløsningsevner og evner til kritisk tænkning, og dermed tilskyndes de til at forstå og anvende matematiske begreber i stedet for blot at huske formler. Den stigende brug af digitale værktøjer i matematik understreger den øgede sammenhæng mellem matematiske og digitale færdigheder.

Færdigheder inden for naturvidenskab er afgørende for kritisk tænkning og problemløsning, og de er samtidig fundamentet for de mere avancerede STEM-uddannelser og karrierer. Udvikling af evnen til videnskabelig tænkning tidligt i livet gør det lettere senere at skabe resultater inden for disse strategiske områder. Solid videnskabelig forståelse er også nødvendig for en vellykket grøn omstilling. I en tid med stadigt stigende informationsmanipulation er det desuden afgørende for den enkelte person at udvikle stærke naturvidenskabelige færdigheder for at kunne forholde sig kritisk til information, adskille fakta fra fiktion og drage evidensbaserede konklusioner. Uddannelse inden for videnskabsfagene bør afspejle den teknologiske udvikling og have vægt på tværfaglighed, kritisk tænkning og problemløsning gennem undersøgelsesbaseret læring og problemstillinger fra den virkelige verden.

Grundlæggende færdigheder som bredere begreb

En udvidelse af de grundlæggende færdigheder er afgørende for at kunne løse udfordringerne i vores samfund og økonomier, der er i hastig udvikling. Da teknologi i

---

¹¹ 2018/C 189/01.

stigende grad påvirker vores liv og arbejde, er det afgørende at give digitale færdigheder samme prioritet som andre grundlæggende færdigheder. Samtidig er det afgørende tidligt at fremme medborgerskabsfærdigheder for at styrke og værne om de demokratiske værdier.

Digitale færdigheder er afgørende i det moderne samfund og i dagligdagen. De er også medvirkende til at udvikle mere avancerede færdigheder inden for STEM-fagene, som er afgørende for konkurrenceevnen, og mediekendskab er nøglen til et aktivt og informeret medborgerskab. Der er et stigende behov for færdigheder inden for områder som opmærksomhed på cybersikkerhed, kunstig intelligens, maskinlæring og big data. Derudover har distancearbejde og -undervisning øget forventningerne til færdigheder inden for digitale samarbejdsværktøjer, herunder effektiv og sikker kommunikation på internettet.

Medborgerskabsfærdigheder og samfundskundskab er afgørende faktorer for at fremme aktiv deltagelse i de demokratiske samfund, men niveauet er ikke lige højt overalt. Hurtige teknologiske fremskridt kombineret med stigende polarisering og spredning af misinformation gør det vigtigere end nogensinde at erhverve medborgerskabsfærdigheder i en tidlig alder. Kvindelige studerende har konsekvent en større samfundsviden end mandlige, og studerende med en højere socioøkonomisk baggrund ligger betydeligt højere end andre. At kunne tænke selvstændigt, forstå demokratiske processer, respektere mangfoldighed og være bevidst om bæredygtighed sætter folk i stand til at deltage fuldt ud som medborgere i samfundslivet og udøve deres rettigheder og pligter.

3. Fokusområder for forbedring af grundlæggende færdigheder

Der er behov for en hurtig indsats for at afhjælpe den bekymrende nedgang i niveauet af grundlæggende færdigheder. EU kommer længere og længere væk fra målet om, at andelen af 15-årige, der ikke erhverver det ønskede niveau af grundlæggende færdigheder, skal ligge under 15 %. Det er afgørende at fokusere på de kritiske faktorer bag de faldende tendenser og på stærke politiske tiltag, der kan sikre relevante forandringer og hurtige forbedringer.

Socioøkonomisk baggrund er fortsat den stærkeste indikator for elevernes præstationer. Dårligt stillede elever ligger bekymrende lavt og under det ønskede niveau inden for læsning, matematik og naturvidenskabelige færdigheder (f.eks. 48 % inden for matematik), og den socioøkonomiske forskel stiger, også inden for digitale færdigheder. Elever med indvandrerbaggrund eller med handicap hører til de særligt sårbare grupper. I mange EU-lande forstærkede covid-19-pandemien de uddannelsesmæssige uligheder og påvirkede elevernes trivsel i alvorlig grad, hvilket direkte påvirker motivationen og læringsevnen. Der er behov for en yderligere indsats for at styrke grundlæggende færdigheder og fremme lighed og trivsel ved at sikre, at et minimum af elever må gå en klasse om, ved at udskyde elevvurderingerne og ved at begrænse niveauopdeling efter færdighedsniveau.

Akut mangel på lærere og undervisere, navnlig inden for STEM-fagene, har en negativ indvirkning på læringsresultaterne. Arbejdsstyrken af lærere bliver ældre, efterhånden som færre nye lærere går ind i faget. Erhvervet er ikke attraktivt i de fleste EU-lande og på tværs af ugunstigt stillede områder. Der er behov for yderligere politiske tiltag for at forbedre læreruddannelsen, øge erhvervets tiltrækningskraft og sikre, at nye lærere modtager den støtte, de har brug for, herunder for at afhjælpe dårlige resultater.

Faldende forældredeltagelse i de seneste år udgør en betydelig risiko for elevernes resultater, især blandt dårligt stillede grupper. PISA-undersøgelsen viser, at støttende hjemmemiljøer er afgørende for at fremme en positiv holdning til skolen hos eleverne. Uddannelsessystemer, der har kunnet fastholde eller øge forældredeltagelsen, f.eks. forældre, der på eget initiativ drøfter barnets standpunkt med en lærer, skaber bedre resultater, navnlig inden for matematik.

Digital distraktion er en nyligt opstået og alvorlig trussel mod akademiske præstationer. De sociale mediers omsiggribende indflydelse giver anledning til særlig bekymring. Omkring 30 % af de studerende i OECD-landene bliver ofte distraheret af digitalt udstyr i matematiktimerne, hvilket i høj grad påvirker både akademiske præstationer og trivsel. Effektiv integration af teknologi gennem moderat brug af digitale materialer til læringsformål kan forbedre elevernes kompetencer, men samtidig kan et overdrevent forbrug have skadelige virkninger, og digital distraktion bør minimeres.

Tæt pakkede læseplaner gør det ofte svært at prioritere udviklingen af grundlæggende færdigheder. I mange systemer er læseplanerne regelmæssigt blevet udvidet som følge af nye samfundsmæssige krav, og det fører til manglende fokus på grundlæggende færdigheder. En bedre balance mellem bredden i læseplanerne og fokus på grundlæggende færdigheder er derfor afgørende for at forbedre uddannelsesresultaterne.

Kønssforskelle påvirker læringsresultaterne. Piger klarer sig bedre end drenge i læsning og har større sandsynlighed for at være blandt de bedst præsterende elever i alle EU-lande. Drengene har derimod tendens til at klare sig bedst i matematik. Samfundsmæssige forventninger og kønsstereotyper kan spille en væsentlig rolle og medføre kønssforskelle i karriereforventninger, og det kan påvirke holdninger til de enkelte fag, motivation og akademiske præstationer. Derudover kan undervisningsformer og klasseværelsesmiljøer påvirke drenge og piger forskelligt, hvilket understreger behovet for kønsspecifikke tilgange til undervisningen.

Adgangen til førskoleundervisning og børnepasning af høj kvalitet varierer betydeligt på tværs af og inden for de enkelte lande. Det har omfattende konsekvenser for den enkelte elev og for samfundet, navnlig for dårligt stillede børn. Personalemangel, utilstrækkelig faglig udvikling og dårlige arbejdsvilkår er fortsat presserende udfordringer, navnlig i dårligt stillede områder. I en fjerdedel af de europæiske uddannelsessystemer foreligger der stadig ikke en national plan for det pædagogiske arbejde med små børn. De tidlige erfaringer er afgørende, navnlig for opbygningen af socioemotionelle færdigheder, som er essentielle for modstandsdygtighed, trivsel, motivation, læringsresultater og kapacitet til livslang læring. Der ses dog i stigende grad socioemotionelle vanskeligheder blandt børn, hvor opmærksomhedsproblemer og dårlig impuls kontrol i stigende grad går ud over skoleparatheden.

På erhvervsuddannelsesområdet har ressourceknaphed og begrænsninger i læseplanerne en negativ indvirkning på udviklingen af grundlæggende færdigheder. De dårligst præsterende elever vælger ofte eller anbefales erhvervsuddannelsesprogrammer med læseplaner, hvor erhvervskompetencer ofte prioriteres frem for grundlæggende færdigheder. Erhvervsuddannelsesinstitutionerne råder ofte over færre ressourcer, herunder finansiering, færre kvalificerede lærere og færre teknologiske ressourcer, og de har ikke fokus på at afhjælpe mangler i de grundlæggende færdigheder.

Udviklingen inden for voksnes grundlæggende færdigheder kræver, at man når ud til de grupper, der er "sværest at nå", og som er i betydelig risiko for udelukkelse af samfundet. Mange af disse voksne har haft dårlige erfaringer med den skolebaserede læring, som de bærer med sig videre i livet, eller de har forskellige typer af problemer. Lavtuddannede, dårligt stillede og arbejdsløse voksne lave deltagelse i læringsaktiviteter understreger behovet for veludformede politikker til støtte for dem, der har størst risiko for at blive udelukket fra arbejdsmarkedet. Vellykkede politikker indebærer ofte en holistisk tilgang, hvor tværfaglige tjenester samles for at støtte de enkelte personer, herunder bolig, sundhed, arbejdsformidling og støtte til forældre eller omsorgspersoner¹².

4. Håndtering af de grundlæggende årsager

Der er behov for en hurtig indsats for at støtte de 18 millioner elever, der klarer sig dårligt, og de 47,7 millioner lavtuddannede voksne i EU (aldersgruppen 25-64 år). Hidtil har politisk vejledning, samarbejdsmuligheder, finansiering og teknisk støtte konsekvent støttet medlemsstaterne i at forbedre kvaliteten og ligheden i uddannelses- og erhvervsuddannelsessystemerne og fremme grundlæggende færdigheder. Rådets henstilling om opkvalificeringsforløb¹³ førte til visse fremskridt, men der er behov for en yderligere indsats for at løse problemet mere effektivt. I Rådets henstilling om veje til succes i skolen¹⁴ blev der udstukket en politisk ramme for indsatsen. I denne fremhæves tilgange, der omfatter hele skolen, målrettet støtte, støttende læringsmiljøer og trivsel i skolen. Der skal dog gøres mere med fokus på tre hovedområder:

- i. fremme af undervisning og læring i grundlæggende færdigheder
- ii. støtte til undervisere og pædagoger
- iii. fremme af understøttende miljøer.

4.1 Vigtigste tiltag: Gennemførelse af et pilotprojekt for en ordning for støtte til grundlæggende færdigheder

Ordningen for støtte til grundlæggende færdigheder har til formål at afhjælpe manglen på grundlæggende færdigheder hos børn. Kommissionen samarbejder med medlemsstaterne og regionerne om sammen at fastlægge den rette kurs, så alle børn opnår et tilstrækkeligt niveau af grundlæggende færdigheder ved afslutningen af den obligatoriske skolegang. Støtteordningen omfatter en ramme af effektive foranstaltninger med fokus på tidlig indsats og individuel, skræddersyet støtte fra grundskolen til de erhvervsrettede grunduddannelser.

I et pilotprojekt for ordningen for støtte til grundlæggende færdigheder fokuseres der på dokumenterede foranstaltninger, som skræddersys til den landespecifikke situation og de konkrete behov. Foranstaltningerne kan omfatte:

- **mekanismer til tidlig identifikation og regelmæssig overvågning** på nationalt niveau, lokalt niveau og skoleniveau, herunder individuel vurdering af grundlæggende færdigheder og tilbud om relevant supplerende undervisning, navnlig ved de vigtige overgange i en elevs uddannelsesforløb, herunder ved overgang til erhvervsuddannelsesprogrammer
- udarbejdelse af **planer for forbedring af grundlæggende færdigheder** på skoleniveau, herunder **ekstra læringstid og personlig støtte** med vejlednings- og mentorprogrammer

---

¹² COM(2023) 439 final.

¹³ 2016/C 484/01.

¹⁴ 2022/C 469/01.

- integration af undervisning i grundlæggende læse- og skrivefærdigheder og digitale færdigheder i **lærernes grunduddannelse** på tværs af alle emner
- **faglige udviklingsmuligheder for lærere** inden for skole- og erhvervsuddannelse med fokus på elever med særlige uddannelsesbehov og/eller handicap, etablering af **specialistroller**, såsom mæglere og specialister i skole-hjem-samarbejde for at styrke samarbejdet mellem skoler, elever, forældre og lokalsamfundet
- **programmer til støtte for forældre** med henblik på at fremme og støtte børnenes læring udviklet i samarbejde med andre sektorer såsom sundhed, migration og beskyttelse af børn
- **partnerskaber og samarbejde mellem regionale og lokale myndigheder, uddannelsesinstitutioner, fagfolk, virksomheder og andre interessenter** for på struktureret vis og med reference til den virkelige verden at fremvise mangfoldigheden i anvendelsen af grundlæggende færdigheder.

Kommissionens indsats for at gennemføre et pilotprojekt for en **ordning for støtte til grundlæggende færdigheder** i partnerskab med medlemsstaterne

- Gennemføre et pilotprojekt for en **ordning for støtte til grundlæggende færdigheder** i 2026.
- Udarbejde **retningslinjer for politiske beslutningstagere** i 2025 som forberedelse af støtteordningen.

Kommissionen opfordrer medlemsstaterne til at:

- tilkendegive interesse i at samarbejde med Kommissionen om at **gennemføre pilotprojektet for en ordning for støtte til grundlæggende færdigheder ved hjælp af tilgængelige EU-midler**
- sætte **nationale mål** for bund- og toppræstationer med fokus på dårligt stillede elever.

4.2 Fremme af undervisningen i og læringen af grundlæggende færdigheder

Fremme af undervisningen i og læringen af grundlæggende færdigheder vil forbedre de lærendes succes, uddannelsesresultater og trivsel. Det er afgørende for skoler, der oplever udfordringer med dårlige præstationer, at trække på erfaringerne fra skoler og praksisser, der har formået at forbedre grundlæggende færdigheder og uddannelsesresultater. I innovative tilgange anvendes i stigende grad kunstig intelligens som hjælp, navnlig til at udforme individualiserede lærings- og vurderingsforløb. Det kan gavne både de bedste og de dårligste elever. Der bør lægges særlig vægt på at udvikle stærke læse- og skrivefærdigheder, da de danner fundamentet for andre grundlæggende færdigheder og for al læring. Det er afgørende at hjælpe alle elever med at udvikle læse- og skrivefærdigheder, herunder elever fra dårligt stillede grupper og med indvandrerbaggrund samt personer med handicap.

Det er en udfordring at motivere voksne til at lære på grund af både modvilje og begrænsede muligheder. Problemet er særligt udtalt, når personer med dårlige erfaringer fra den indledende skolegang skal udvide deres grundlæggende færdigheder senere i livet. En verden i hastig forandring og det faktum, at en person er omkring 40 år på arbejdsmarkedet efter den formelle skolegang, gør det imidlertid vigtigt at nå ud til disse grupper. Som skitseret i meddelelsen om en færdighedsunion er indførelsen af individuelle læringskonti afgørende for opkvalificering og omskoling af voksne, herunder lavtuddannede. Det er målet, at individuelle læringskonti skal være en universel rettighed for alle voksne uanset beskæftigelsesstatus¹⁵.

¹⁵ 2022/C 243/03.

Kommissionens indsats for at fremme undervisning og læring i grundlæggende færdigheder

- Gennemføre et pilotprojekt om de første **europæiske skolealliancer** gennem Erasmus+-programmet i 2026. Projektet skal styrke det strategiske europæiske samarbejde inden for skoleuddannelse og tjene til at afprøve innovative undervisningsmetoder, læseplaner og kompetencerammer, navnlig for grundlæggende færdigheder. Gennem allianceerne støttes de deltagende skoler i at blive læringsorganisationer for effektiv undervisning i grundlæggende færdigheder, herunder i samarbejde med lokale myndigheder.
- Udvikle **retningslinjer for udvikling af læreplaner** for førskoleundervisning og børnepasning, som støtter tilegnelsen af grundlæggende færdigheder på et tidligt tidspunkt og gør det lettere tidligt at opdage og afhjælpe en forsinket udvikling.
- Udvikle **retningslinjer og bedste praksis for fremme af vurderingen af digitale færdigheder inden for uddannelse** i 2026 som hjælp til at sammenligne standarder for vurderinger af digitale færdigheder i skoler i hele EU.
- Gennemføre pilotprojekter vedrørende innovative tilgange til **individualiserede læringsforløb inden for udvikling af grundlæggende færdigheder** gennem anvendelse af kunstig intelligens (AI), hvor projekterne bygger på politiske eksperimenter med Erasmus+ fra 2026, for at støtte de bedst og dårligst præsterende elever.
- Opdatere **Den digitale kompetenceramme (DigComp)** i 2025 under hensyntagen til nye teknologier såsom AI til generelle formål for at støtte eleverne i at udvikle grundlæggende og avancerede digitale færdigheder.
- Udarbejde retningslinjer for **forbedring af grundlæggende færdigheder i erhvervsuddannelse** gennem: i) integration af læse-, skrive- og regnefærdigheder, digitale færdigheder og medborgerskabsfærdigheder i læseplanerne for erhvervsuddannelser, ii) anvendelse af effektive undervisningsmetoder såsom problemløsning og scenariebaseret læring og iii) gennemførelse af passende vurderings- og kvalitetssikringsforanstaltninger.
- Oprette en **værktøjskasse for grundlæggende færdigheder**, herunder grundlæggende digitale færdigheder i **læringleuddannelser** i 2026 som praktisk vejledning til erhvervsuddannelsesskoler og arbejdsgivere med henblik på at integrere grundlæggende færdigheder i læringleprogrammerne.

4.3 Støtte til undervisere og pædagoger

Undervisere, pædagoger og skoleledere på alle niveauer spiller en afgørende rolle for at forbedre de grundlæggende færdigheder. Det er afgørende at gøre undervisningen mere attraktiv og afhjælpe akutte mangler for at hæve niveauet for grundlæggende færdigheder. I betragtning af, hvor vigtig udviklingen i de tidlige år er for læring og gode skoleresultater, skal undervisere og pædagoger inden for førskoleundervisning og børnepasning uddannes til at støtte børns mundtlige kommunikation og socioemotionelle læring for at skabe grundlaget for grundlæggende færdigheder. Det er afgørende for lærere på alle niveauer at have adgang til en evidensbaseret grunduddannelse som lærer og til løbende faglig udvikling, der er målrettet mod grundlæggende færdigheder, og som opretholdes over tid. Investering i coaching og mentorordninger for lærere, især når de er nye i faget, er en effektiv metode til at forbedre undervisningen i praksis. Desuden skal skolelederne gøre en yderligere indsats for at integrere læse- og skrivefærdigheder og digital uddannelse i alle fag.

Kommissionens indsats til støtte for undervisere og pædagoger

- Fastlægge en **EU-dagsorden for lærere og undervisere** i 2026. Med denne dagsorden skal der være fokus på at forbedre undervisernes og pædagogernes arbejdsvilkår, uddannelse og karrieremuligheder, herunder inden for førskoleundervisning og børnepasning. Den skal sigte mod at bryde den onde cirkel med fagets ringe tiltrækningskraft og karrierespæktiver, som især har ført til mangel på lærere inden for STEM-fagene og en nedgang i de grundlæggende færdigheder.
- Etablere et **nyt praksisfællesskab af Erasmus+-lærerakademier** i 2025 – de europæiske partnerskaber mellem læreruddannelsesinstitutioner og uddannelsesudbydere – på den europæiske skoleuddannelsesplatform. Foranstaltningen skal fremme samarbejdet mellem de 43 Erasmus+-lærerakademier med henblik på at identificere og formidle relevant anvendelig viden og udveksle innovativ praksis for at styrke læreruddannelser af høj kvalitet, herunder inden for grundlæggende færdigheder.
- Gennemføre et pilotprojekt vedrørende en **mentorordning for nye lærere i alle fag** senest i 2026 for effektivt at integrere udvikling af grundlæggende færdigheder i undervisningen i praksis.
- Fremme **følørdringer for uddannelsespolitiske beslutningstagere** gennem Erasmus+ i 2026 for derigennem at øge læringsmobiliteten, herunder til lande med høje scorer i internationale vurderingstest.
- Udvide **EU's onlinefællesskaber for undervisere og pædagoger (Den Europæiske Skoleuddannelsesplatform, herunder eTwinning)** i 2025, som har 400 000 deltagere, for at skabe bedre faglige læringsmuligheder, evidensbaserede værktøjer samt materiale og ressourcer til effektiv undervisning i og vurdering af grundlæggende færdigheder. Løvere materialer af høj kvalitet til undervisere, pædagoger, forældre, lærere og unge, herunder om cybersikkerhed, gennem initiativet **Bedre Internet for Børn**.
- Fremme **undervisningsmateriale af høj kvalitet om digitale færdigheder** ved at instruere lærerne gennem aktiviteterne under EU Code Week, hvor målet er 100 000 aktiviteter om året.

4.4 Fremme af understøttende miljøer

Forældre, familier og samfundet generelt, herunder arbejdsgivere, spiller en central rolle for udviklingen af børns, unges og voksnes grundlæggende færdigheder. Forældrene og familien varetager barnets første dannelse og introducerer barnet til sprog, tal og sociale normer gennem de daglige interaktioner, og de former barnets kognitive og følelsesmæssige udvikling og skaber vaner som grundlag for yderligere læring. Inddragelse af samfundsaktører (herunder ungdomsorganisationer, biblioteker, museer, kultur- og sportsorganisationer, fritidsklubber og virksomheder) supplerer læringen yderligere ved at tilbyde erfaringsbaseret læring, anvendelse i den virkelige verden, observation af rollemodeller og adgang til ressourcer. Det er særligt afgørende at inddrage flere interessenter på grund af den blivende sammenhæng mellem socioøkonomisk baggrund og uddannelsesmæssige resultater. Fremme af et stærkt samarbejde mellem interessenter for at støtte inklusion er en prioritet i handlingsplanen for integration og inklusion, EU's strategiske ramme for romaer og strategien for rettigheder for personer med handicap.

Yderligere tilgange er afgørende for at stimulere voksne til at deltage i læringsaktiviteter, navnlig i velkendte og tillidsbaserede miljøer (f.eks. biblioteker og centre for lokalsamfund, kultur, sport, sundhed og social inklusion). Arbejdspladsen og de offentlige arbejdsformidlinger, herunder skræddersyet karrierevejledning, kan også spille en vigtig rolle. Det er afgørende at sikre tilstrækkelig offentlig infrastruktur – steder, udstyr og passende personale – for at fremme lokale initiativer, der gennem forskellige partnerskaber skaber flere læringsmuligheder for lavtuddannede voksne.

Kommissionens indsats for at skabe understøttende miljøer

- Inddrage frivillige under Det Europæiske Solidaritetskorpset i 2026 til **mentor- og vejledningsaktiviteter for underpræsterende børn og voksne** som en del af delaktiviteten "**Volunteering Teams in High Priority Areas**" (**frivilligt arbejde i højt prioriterede områder**). Gennem programmet rekrutteres en mangfoldig gruppe af frivillige til at hjælpe og inspirere børn i deres akademiske og sociale udvikling og samtidig fremme solidaritet mellem generationerne ved at udbygge erfaringerne hos både de frivillige og de børn, de vejleder.
- Lancere en **EU-koalition for læse- og skrivefærdigheder** i 2026 med inddragelse af regeringer, virksomheder og biblioteker for at skabe et fællesskab for læse- og skrivefærdigheder, øge bevidstheden om læse- og skrivekrisen og tilskynde unge, navnlig drenge, til at læse for fornøjelsens skyld.
- Tilrettelægge **peerlæringsaktiviteter** for medlemsstaterne **om innovative læringsrum i lokalsamfundet** for at hjælpe med at udvikle voksnes grundlæggende færdigheder.

5 Fra ord til handling

Handlingsplanen bekræfter igen EU's tilsagn og ambition om at støtte uddannelse af høj kvalitet for alle. På grundlag af Rådets henstilling om opkvalificeringsforløb¹⁶, Rådets henstilling om oprettelse af en europæisk børnegaranti¹⁷ og Rådets henstilling om veje til succes i skolen¹⁸ skal handlingsplanen støtte medlemsstaterne i at fremskynde reformer og skabe betydelige fremskridt inden for unges og voksnes grundlæggende færdigheder med henblik på at opnå en transformativ positiv udvikling.

Koordineringen mellem medlemsstaterne styrkes yderligere, bl.a. gennem et øget fokus på grundlæggende færdigheder i opfølgningen på uddannelses- og færdighedsreformer under det europæiske semester, ved at fastsætte og overvåge strategiske mål for grundlæggende færdigheder på EU-plan og gennem det fremtidige Europæiske Observationscenter for Viden om Færdigheder.

Gennemførelsen af handlingsplanen vil blive integreret i færdighedsunionens styringsstrukturer. Hvor det er relevant, vil der blive taget hensyn til anbefalingerne fra Rådet for Det Digitale Årti om grundlæggende digitale færdigheder samt fra andre relevante organer. Under den nuværende flerårige finansielle ramme vil der fortsat blive trukket på fondene under samhørighedspolitikken, genopretnings- og resiliensfaciliteten, Erasmus+, instrumentet for teknisk støtte (TSI), InvestEU og Horisont Europa. **Fremtidig EU-finansiering vil fortsat støtte investeringer i uddannelse og færdigheder på EU-plan.** Udnyttelse af bedste praksis,

¹⁶ 2016/C 484/01.

¹⁷ 2021/L 223/14.

¹⁸ 2022/C 469/01.

pilotprojekter og indhøstede erfaringer på EU-plan sammen med bedre koordinering med europæiske politiske prioriteter vil maksimere merværdien af investeringer i sektorer, der er kritiske for Europas konkurrenceevne.

Kommissionen opfordrer Europa-Parlamentet, Rådet og arbejdsmarkedets parter til at godkende handlingsplanen for grundlæggende færdigheder og til aktivt at støtte og bidrage til gennemførelsen af dens initiativer.